

GRONINGEN.

Gids voor gesprek over de toekomst van onze Groninger leefomgeving

Datum: 1 maart 2022

Inhoudsopgave

1 - De Gids	4
2 - De kracht van Groningen	8
3 - Onze doelen voor de toekomst	16
4 - Onze uitdagingen	23
• Uitdaging 1 - Wat is onze verstedelijkingsstrategie?	24
• Uitdaging 2 - Hoe komen we tot een toekomstbestendig landelijk gebied?	28
• Uitdaging 3 - Hoe worden we als provincie CO2-neutraal?	32
Doorkijk - Blik op de koers	36
Tot slot - Omgevingsvisie en Omgevingswet	48

1. De Gids

Waarom een gids voor gesprek?

Er gebeurt veel in Groningen! Er wordt gewerkt aan een testcentrum voor de hyperloop, we lopen voorop met innovaties rondom waterstof, er verrijzen bijzondere nieuwe pronkjewailen en onze bereikbaarheid wordt steeds beter. We zien ook de dramatische gevolgen van de gaswinning, de blik op nieuwe vormen van energie, de grote vraag naar woningen en naar ruimte voor bedrijvigheid. Ons landelijk gebied staat de komende decennia voor flinke veranderingen op het vlak van landbouw, klimaatbestendigheid en onze waterhuishouding.

Met deze Gids willen we het gesprek voeren en voortzetten over de toekomst van onze Groninger leefomgeving. Eerst in het provinciehuis en daarna met onze partners. Want een ding is zeker: we werken samen met anderen aan die toekomst van Groningen.

Opmaat naar de provinciale Omgevingsvisie

De Gids gebruiken we om te komen tot een nieuwe provinciale Omgevingsvisie. In deze Omgevingsvisie leggen we onze koers voor Groningen vast richting 2050, stellen we kaders voor ontwikkelingen en benoemen we waar we mee aan de slag gaan. De Gids start het gesprek over de uitdagingen voor Groningen, over richting en bandbreedtes voor het zoeken naar oplossingen en over de rolverdeling. Want de Omgevingswet legt nieuwe accenten en kiest voor een andere verdeling van verantwoordelijkheden tussen overheden en tussen overheid en samenleving.

De resultaten van al die gesprekken verwerken we in een Koersdocument. Dit document geeft de eerste keuzes op hoofdlijnen weer voor de fysieke leefomgeving van Groningen. Ook brengen we daar in beeld wat in de verschillende gebieden van Groningen van waarde is en waar we op voort willen bouwen.

Na het Koersdocument volgt weer een reeks van gesprekken die de verfijning geven voor de uiteindelijke Omgevingsvisie.

GIDS VOOR GESPREK

DOELEN VOOR DE TOEKOMST

UITDAGINGEN

VERTREKPUNT

ROL PROVINCIE OP HOOFDLIJNEN

KOERSDOCUMENT

AMBITIES

GEBIEDSGERICHTE OPGAVEN GEDUID

VERKENNING ONTWIKKELPRINCIPES

ROL PROVINCIE PER OPGAVE

OMGEIVINGSVISIE

KOERS

OPGAVEN UITGEWERKT PER THEMA/GEBIED

LEIDENDE PRINCIPES

ROLLEN & VERANTWOORDELIJKHEDEN PROVINCIE EN ANDERE OVERHEDEN

Totstandkoming van de Gids

De Gids is de tweede stap in het proces om te komen tot een Omgevingsvisie samen met onze partners in en buiten de provincie. We hebben als eerste stap met de Groninger gemeenten en waterschappen gesproken. En via www.stemvanprovinciegroningen.nl en Praten met de Staten voor jongeren hebben we ook de wensen en zorgen van onze inwoners gehoord. De inbreng van al deze gesprekken en de enquête is meegenomen in deze Gids. Ook zijn er al tips en aandachtspunten meegegeven voor het vervolg.

Daarnaast zijn de resultaten van de gesprekken met ambtelijke deskundigen, met bestuurders van gemeenten, met onze eigen directie en management en gesprekken met het college van Gedeputeerde Staten verwerkt in deze Gids voor gesprek.

Leeswijzer van de Gids

We beginnen de Gids met onze kracht, want dat is onze basis. Daarna kijken we vooruit naar onze doelen voor de lange termijn. Om vervolgens met de wetenschap van nu te bepalen voor welke drie grote ruimtelijke uitdagingen we staan om stappen te zetten om onze doelen te halen.

In de doorkijk blikken we al vooruit richting het Koersdocument. Welke contouren zien we op basis van alle gesprekken en ontwikkelingen al ontstaan? Aan het eind geven we nog wat informatie over de Omgevingsvisie, de Omgevingswet en de veranderende rol van de provincie.

2. De kracht van Groningen

Onze kracht

Om vooruit te kunnen kijken, is het goed om te weten waar we nu staan. We willen denken vanuit onze eigen kracht, de kracht van Groningen. Want dat is de basis voor de toekomst. Onze kracht is geworteld in onze historie, onze cultuur en in ons landschap: *van Laauwerzee tot Dollart tou en van Drinthe tot aan t Wad!*

In het kader van Toukomst hebben we ook over de kracht van Groningen gesproken. Hier raken beide elkaar.

Mien laand

Het landschap is de trots van de Groningers. Uit vele onderzoeken blijkt dat Groningers zich zeer verbonden voelen met het landschap. De wierden en borgen op het Hogeland, de lange lijnen en weidse vergezichten in de Veenkoloniën, de beken en bossen in Westerwolde, de akkers vol graan en grootse boerderijen in het Oldambt en de houtwallen in het Westerkwartier. De natuurgebieden waar we trots op zijn zoals het Waddengebied, het Lauwersmeer en Zuidlaardermeergebied. Maar ook de wind in de haren op de dijk, ruisend koolzaad, een visje eten in de haven van Lauwersoog, historie snuiven in Bourtange, het carillon van de Olle Grieze, of bootje varen op een van de vele meren. En als er weer eens een goede winter is, koek en zopie bij de Noorder Rondritten.

Groningen is al eeuwenlang de provincie met hoogwaardige (poot) aardappelteelt, tarwe, granen en een rijke veestapel. Niet voor niks staan we internationaal op de kaart met grote zuivelfabrieken en de tarwe- en aardappelmeelindustrie. We zijn steeds in staat gebleken om bij te sturen en ons aan te passen aan de ontwikkelingen van de tijd. En dat doen we nog steeds, nu de ontwikkelingen in de landbouw samen gaan met uitdagingen op het gebied van natuur, biodiversiteit en water.

“Laten we Groningen nog meer (virtueel) promoten!”

- stemvanprovinciegroningen.nl -

“Ons wierdenlandschap is cultuurlandschap van internationale allure”

- Toukomst -

We kijken in onze Omgevingsvisie daarom steeds met de brede blik naar het landelijk gebied. Niet alles kan overal en ons landschap is ons lief. Vanuit het landschap werken we en denken we. Daarbij zal de landbouw een belangrijke drager blijven voor de ontwikkeling en het behoud van ons landschap en ons platteland.

Mit mekoar

Nergens in Nederland is er zo'n onlosmakelijke relatie tussen een stad en haar omgeving. In Groningen is de groei van Stad inherent aan de ontwikkeling van de rest van de provincie. Denk aan het Stadskanaal, al lang geleden aangelegd vanuit de stad Groningen, maar tegenwoordig is de recreatieve ruimte van het ommeland ook een groot goed voor de inwoners van de steeds dichter bevolkte stad.

Het één kan niet zonder het ander. Deze wederkerigheid maakt ook de kracht van onze provincie: we groeien en ontwikkelen samen, als één verbonden entiteit en met een eigen identiteit.

In onze Omgevingsvisie nemen we deze wederzijdse afhankelijkheid mee. Natuurlijk zijn er verschillen en zullen we maatwerk leveren per gebied. Maar de grote, gebiedsoverschrijdende opgaven, bijvoorbeeld rond energie en wonen, beschouwen we vanuit het geheel van Stad en ommelaand.

Ons verhaal

Als ergens de saamhorigheid aantoonbaar hoog is, dan is het in Groningen wel. De problemen met de aardbevingen als gevolg van de gaswinning hebben veel gezamenlijk leed opgeleverd, maar ook een groot gevoel van saamhorigheid. Groningers staan voor elkaar klaar, helpen elkaar en we laten van ons horen als we het gevoel krijgen dat er met ons en onze provincie wordt gesold. We hebben onze eigen streektoal, waar jong en oud zich mee verbonden voelen. En bijna nergens voelen inwoners zich zo gelukkig als in de provincie Groningen.

Groningers zijn aanpakkers en doorzetters. Dat zien we bijvoorbeeld als we kijken naar de vele lokale energiecoöperaties, die verbonden met hun dorp en omgeving ruimte zoeken voor hun eigen op te wekken duurzame energie. Of in gebieds- en dorpscoöperaties die zelf voorzieningen in stand houden, die anders verloren gaan. De dorpswinkels in Sauwerd en Woldendorp bijvoorbeeld, of diverse openluchtbaden in onze provincie die door vrijwilligers worden gerund.

We zijn door onze mentaliteit ook een innovatieve provincie. We proberen, experimenteren en durven ook met succes stappen te zetten. Met Blauwestad dat na een moeilijke aanloop inmiddels als nieuw woongebied op de kaart staat en bijvoorbeeld ook met de Eemshaven dat zich nu ontwikkelt tot een belangrijke energie-hub en pioniersplek voor de waterstofeconomie.

Dat gevoel van trots, van geluk en van saamhorigheid nemen we mee naar de toekomst. Onze Omgevingsvisie moet de kaders geven en de voorwaarden scheppen om de provincie een plek te laten zijn voor een samenleving waarin mensen zich thuis en verbonden voelen.

We realiseren ons dat veel van onze inwoners, organisaties en partners in staat zijn om zelf op te pakken wat zij van waarde vinden om aan te pakken.

Dat gedachtegoed nemen we mee. We laten ruimte aan anderen om te doen wat belangrijk en goed is. En waar dat niet vanzelf gaat, staan we klaar om te helpen.

Welke plek zou u een buitenlandse toerist in Groningen beslist laten zien?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat valt u op in de mentaliteit van de Groningers?

.....

.....

.....

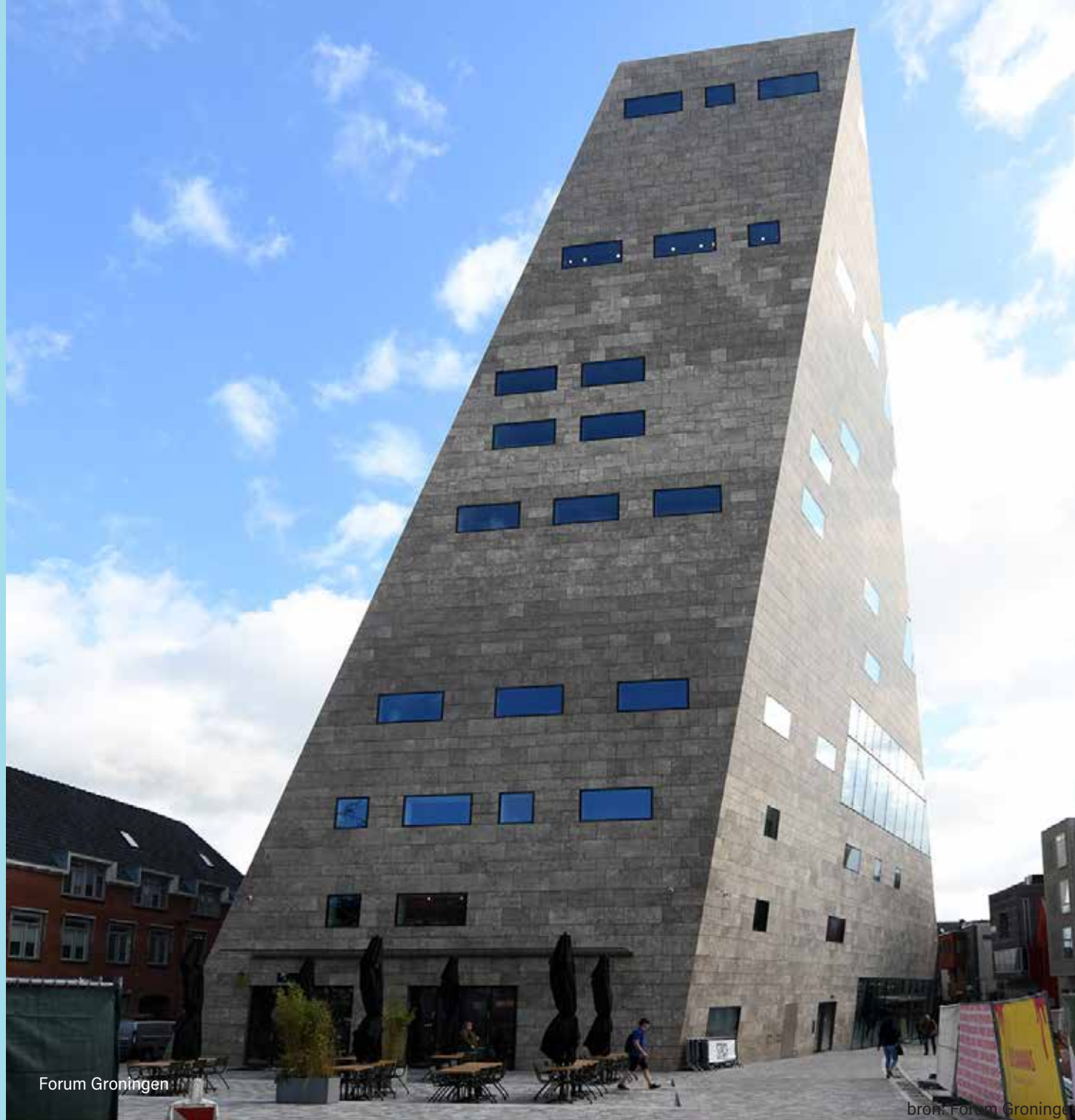
.....

.....

.....

.....

.....

Forum Groningen

bron: Forum Groningen

De onmogelijkheid van eindbeeldplanning

Lang hadden we het beeld van een maakbare samenleving. De leefomgeving was overzichtelijk. Ontwikkelingen waren navolgbaar en gingen stap voor stap.

Maar met het verstrijken van de tijd, komen alle technologische ontwikkelingen steeds sneller en de veranderingen ook. Zo snel, dat de we het overzicht kwijt zijn. De tijd haalt ons vaak in. We moeten flexibel opereren in een wereld met een hoge dynamiek. Soms ook op ons gevoel. We zoeken instinctief, op basis van ervaringen en dat wat we wél weten, de goede route.

We weten vaak niet precies welke kant het op gaat. Wat de Corona-crisis ons onder andere heeft geleerd, is dat niets vanzelfsprekend is.

Een eindbeeld schetsen kunnen we niet. Wel kunnen we aangeven welke doelen we in die verre toekomst willen bereiken. Dat geeft ons houvast voor keuzes die we nu kunnen maken en overzien.

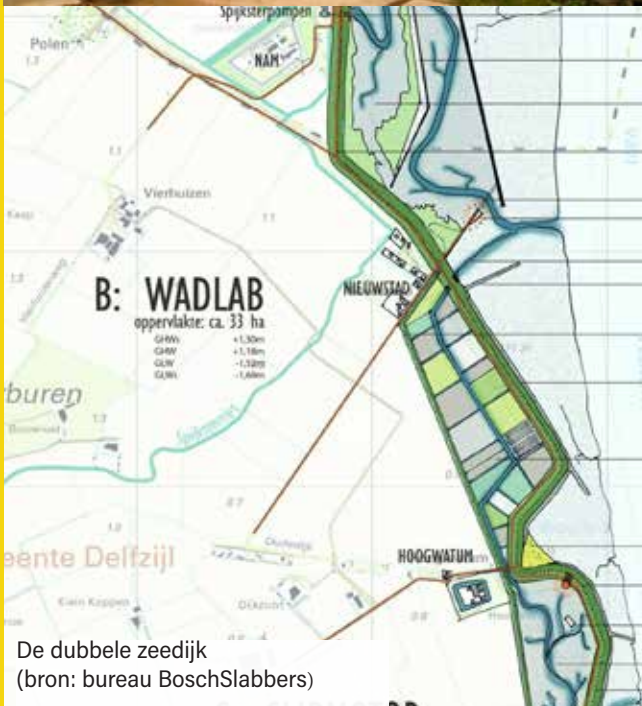
Met de Omgevingsvisie moeten we richting geven aan wat we voor Groningen van waarde vinden en welke doelen we belangrijk vinden voor de langere termijn. Om van daaruit te bepalen waar we de komende jaren op in willen zetten en mee aan de slag willen.

Dat betekent ook dat we natuurlijk stap voor stap vooruit blijven gaan, binnen duidelijke kaders die als bakens de route begeleiden naar ons doel. Waarbij we steeds monitoren, evalueren en op gezette tijden zo nodig bijsturen en de bakens verzetten.

Mobiliteit van de toekomst?
(bron: Hive.Mobility)

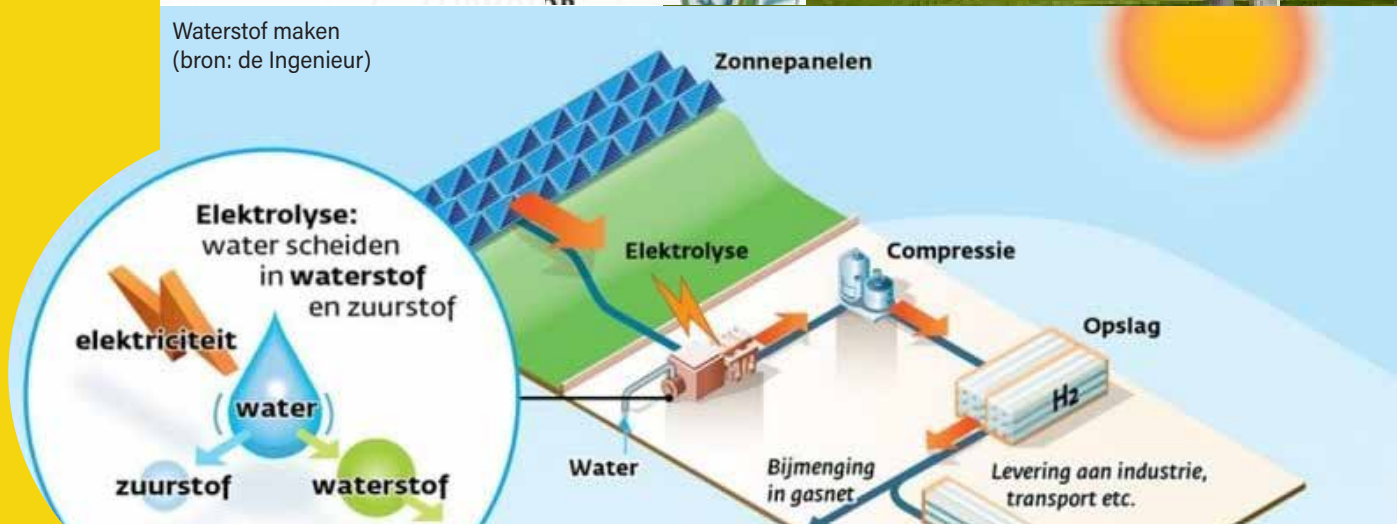
Ben Feringa en zijn
nanomachines
(foto: RUG)

De dubbele zeedijk
(bron: bureau BoschSlabbers)

Waterstof maken
(bron: de Ingenieur)

3. Onze doelen voor de toekomst

Brede welvaart

Voor ons staat brede welvaart voor alle Groningers voorop. Dat betekent dat we een samenleving hebben waar iedereen mee kan doen, zich thuis voelt en gelukkig kan zijn. En dat betekent een leefomgeving waar het milieu op orde is, waar gezond opgroeien en oud worden heel gewoon is, waar voldoende passend werk of een zinnige tijdsbesteding voor handen is, net als een woning. In een omgeving waar de mensen trots op kunnen zijn, omdat de ruimtelijke kwaliteit hoog is. Mooi Groningen!

Wat is brede welvaart?

Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontwikkeling en (on)veiligheid. Bij brede welvaart gaat het daarnaast niet alleen om de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', maar ook de effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen buiten de regio of op het welzijn van toekomstige generaties.

Via verschillende beleidsterreinen werken we aan de ontwikkeling van brede welvaart. De voortgang monitoren we in onze 'monitor brede welvaart'. Daarbij kijken we naar 8 thema's:

- welzijn;
- materiële welvaart;
- gezondheid;
- arbeid en vrije tijd;
- wonen;
- samenleving;
- veiligheid;
- milieu.

“Het Groninger landschap wordt heel hoog gewaardeerd door de inwoners”

- monitor brede welvaart -

“In Groningen kiezen we voor meer ruimte voor groen, ontmoeten, fietsers en voetgangers (onze mobiliteitsvisie)”

- werkplaats centraal Groningen -

“Ik woon het liefst in de buurt van een stad: 48%”

“Ik woon het liefst in een dorp: 40%”

- jongerenpeiling, Praten met de Staten -

Het bouwen aan brede welvaart lukt ons, omdat we ruimte geven en ruimte laten. Omdat we weten waar we goed in zijn, wat we belangrijk vinden en omdat we durven te kiezen voor de toekomst van onze provincie. Dat doen we door vier doelen centraal te stellen voor de ontwikkeling van Groningen.

Doel 1 - ruimte voor werk, kennis en innovatie

Een van de pijlers voor die brede welvaart bestaat uit de beschikbaarheid van werk. Wij willen dat een sterke en schone economie de basis legt voor deze werkgelegenheid. Daarom zetten we ons in voor:

- een provincie die regionaal en (inter)nationaal goed verbonden is met onder andere de Lelylijn en Nedersaksenlijn;
- een goed vestigingsklimaat voor innovatieve bedrijvigheid en ons MKB;
- de aanwezigheid van en goede samenwerking tussen marktpartijen, overheid en de onderwijs- en kennisinstellingen in onze provincie, van Rijksuniversiteit tot praktijkonderwijs. Zij zorgen niet alleen voor een goede aansluiting van school op werk, maar zijn ook de vruchtbare basis voor innovatie en vernieuwing.

Grunneger kansen en voorbeelden

- vergroten van de samenwerking tussen overheid, markt en kennisinstellingen. Een goed voorbeeld is het innovatiecentrum Hive.Mobility;
- waterstofeconomie in de Eemshaven als een van de pilotprojecten voor een groenere economie;
- de innovaties in de aardappelmeelindustrie die restproducten een nieuwe bestemming geven en de basis leggen voor het denken in kringlopen.

Doel 2 - Ruimte om te leven

Onze provincie bestaat uit een sterke stad Groningen met internationale aantrekkingskracht en bijzondere parels, een reeks van krachtige middelgrote steden en levendige dorpen. We willen dat onze dorpen en steden een fijne, veilige basis zijn om te wonen en te recreëren. En een plek zijn waar we trots op zijn, omdat het er mooi is. Daarom willen we dat:

- er voor iedereen ruimte is om te wonen. Door de goede verbindingen met de Randstad en Duitsland biedt onze provincie ook een fijne woonplek voor degenen die op een grotere afstand van hun werk willen en kunnen wonen. Het woningaanbod is divers en passend bij de woonvraag: binnen- en buitenstedelijk;
- de historie en het erfgoed van onze steden en dorpen beleefbaar is en de kernen er goed en uitnodigend uit zien;
- in en rond onze steden en dorpen het groen altijd binnen handbereik en bereikbaar is: lopend of op de fiets;
- Stad en ommeland onderling goed verbonden zijn, zodat het gemakkelijk is om van elkaars voorzieningen gebruik te maken. We hebben een uitstekende fietsinfrastructuur, betaalbaar openbaar vervoer en een goed hoofdwegennet in onze provincie en we werken aan de mobiliteit van de toekomst (bijv. met pilots voor zelfrijdende voertuigen en drones).

Grunneger kansen en voorbeelden

- verder bouwen aan een netwerk van doorfietsroutes tussen verzorgende kernen en omliggende dorpen, net zoals rond stad Groningen;
- realiseren van nieuwe pronkjewailen en unieke woonplekken, zoals het Forum of Blauwestad;
- wonen op het platteland als kans om vergrijzing en eventuele krimp in de randen van de provincie het hoofd te bieden;
- de wierdendorpen behoren tot de dorpen met de langste en best zichtbare bewoningsgeschiedenis van Nederland. Daar moeten we zuinig op zijn!

Doel 3 - Ruimte voor landschap en natuur

Ons landelijk gebied is één van de dragers van onze identiteit. Zoals het landschap ons al eeuwenlang bindt, voelen we ons nog blijvend verbonden met onze landelijke omgeving. We maken ons daarom sterk voor:

- het behoud van de diversiteit van onze landschappen, van ons erfgoed en onze ruimtelijke kwaliteit;
- een stevig netwerk van verbonden natuurgebieden;
- een veerkrachtig landelijk gebied dat de effecten van de klimaatverandering het hoofd kan bieden en bovendien aan natuurkwaliteit heeft gewonnen;
- een robuust watersysteem dat zowel droogte als wateroverlast kan opvangen, met meerwaarde voor recreatie en natuur;
- een toekomstbestendige landbouw als belangrijkste gebruiker en beheerder van ons landschap.

Grunneger kansen en voorbeelden

- met de aanplant van bos werken we aan de opslag van CO₂ en kunnen we ook nieuwe, aantrekkelijke landschappen maken en woonmilieus die we nu niet hebben als weinig bosrijke provincie;
- als eeuwenlange akkerbouwpioniers is er de mentaliteit om steeds in nieuwe kansen te denken, zoals bij onze experimenten rond zilte teelten langs de kust, denk aan de dubbele dijk;
- onze provincie is met water dooraderd; water is een levensader, cultuur- en landschapsdrager en kan ook ordenend zijn bij nieuwe inrichting van ons landelijk gebied;
- onze lange historie blijkt ook uit de bodem: we zijn de provincie met de hoogste archeologische verwachting!

Doel 4 - Ruimte voor welzijn en welbevinden

Je goed voelen en gelukkig zijn is misschien wel het allerbelangrijkste. En de basis daarvoor is de mogelijkheid om mee te kunnen doen en je thuis kunnen voelen.

En daar bieden we alle gelegenheid toe. Daarom kiezen we voor:

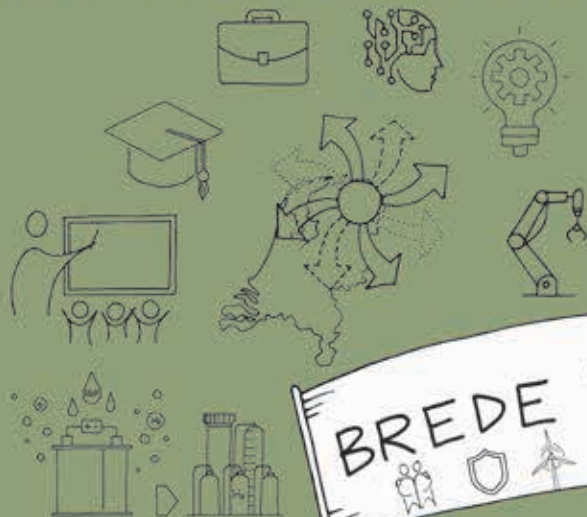
- het zo snel mogelijk oplossen van de problemen naar aanleiding van de gaswinning. Afspraak is afspraak;
- behouden van onze karakteristieke dorpshearten en stadscentra, want de verbondenheid met de plek is ook de verbondenheid met ons erfgoed en de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling van de plek waar iemand zich thuis voelt;
- een goede milieukwaliteit met schone lucht en een schone bodem;
- het ondersteunen van musea, evenementen en andere initiatieven die onze cultuur uitdragen;
- het stimuleren van en ruimte geven aan sport, spel en bewegen, voor jong en oud en altijd in de buurt;
- het weghalen van barrières waar dat nodig is, zodat iedereen mee kan doen in de Groningse samenleving.

Grunneger kansen en voorbeelden

- benutten van sterke merken voor stimuleren van sport en bewegen, bijvoorbeeld zoals dat nu via FC Groningen wordt geïnitieerd (en laten de inwoners van Groningen zich nu ook nog eens sterk met de voetbalclub verbonden voelen, zo blijkt uit onderzoek);
- hier is de ruimte om nog altijd te genieten van mooie wolkenluchten tot aan de horizon. Net zoals vroeger, zoals we nu nog kunnen zien op de prachtige landschapsschilderijen van kunstkring De Ploeg;
- de versterkingsopgave vanuit de aardbevingen benutten we ook als kans voor verduurzaming van woningen, dorpen en steden.

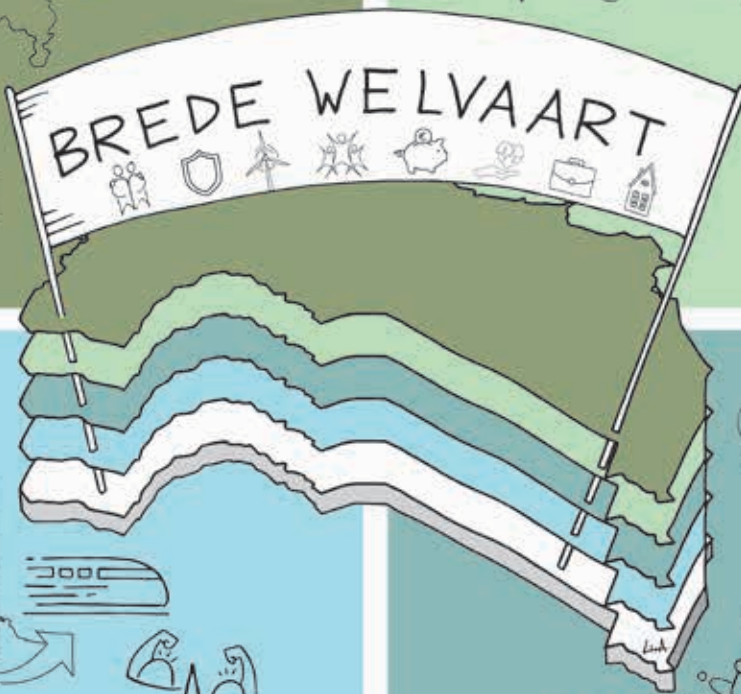
RUIMTE VOOR WERK, KENNIS EN INNOVATIE

RUIMTE VOOR LANDSCHAP EN NATUUR

BREDE WELVAART

RUIMTE OM TE LEVEN

RUIMTE VOOR WELZIJN EN WELBEVINDEN

Kloppen deze doelen voor de lange termijn wat u betreft?

Mist er wat?

.....

.....

.....

.....

Welke doelen vindt u het meest belangrijk voor de toekomst van Groningen?

1

2

3

...

.....

.....

.....

.....

Zijn er doelen waarover u zich zorgen maakt?

Bijvoorbeeld op haalbaarheid of impact op de leefomgeving.

.....

.....

.....

.....

4. Onze uitdagingen

Van doelen naar uitdagingen

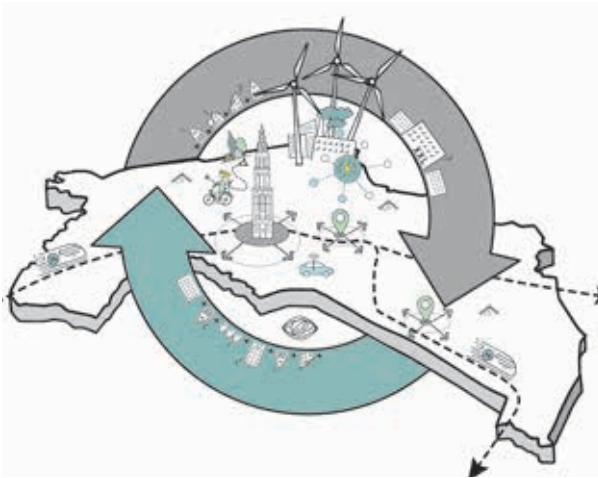
Kijken we naar onze doelen en naar waar we nu staan, dan liggen er vele uitdagingen op ons pad. En dat is niets nieuws. Maar de ruimtelijke omvang van de opgaven die in deze uitdagingen verscholen liggen, is zelden zo groot geweest. Wij zien voor de komende jaren drie belangrijke, integrale ruimtelijke uitdagingen waar we richting aan moeten geven:

1. Hoe geven we vorm aan onze verstedelijkingsstrategie met ruimte voor wonen, werk en bereikbaarheid?
2. Hoe ontwikkelen we een toekomstbestendig landelijk gebied?
3. Hoe worden we als provincie CO₂-neutraal?

Uitdagingen en randvoorwaarden

Vanuit onze doelen en vanuit onze waarden geven we richting en randvoorwaarden mee aan deze uitdagingen. Het is geen leeg vel waar we onze toekomst op kunnen uittekenen. De belangrijkste randvoorwaarden zijn wat ons betreft:

- onze oplossingen nemen het eigen karakter van Groningen als vertrekpunt en dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit: binnenstedelijk, in de dorpen en in het landelijk gebied;
- onze oplossingen zijn klimaatadaptief;
- onze oplossingen zijn multifunctioneel;
- het tempo en de aard van de oplossingen zijn draagbaar voor de samenleving.

Uitdaging 1

Waar geven we ruimte aan wonen, werken en bereikbaarheid?

Een crisis op de woningmarkt en grote economische voorspoed zorgen voor een grote woningvraag en vraag naar ruimte voor bedrijven. We hebben in het Deltaplan een bod gedaan vanuit de noordelijke provincies: onder de voorwaarde van een verbeterde bereikbaarheid met de Lelylijn en Nedersaksenlijn willen we ruimte geven aan de bovenregionale woningvraag.

Maar hoe doen we dat? Voor de regio Groningen - Assen hebben we al richting bepaald, maar voor de andere gebieden in onze provincie ligt deze vraag nog op tafel. We willen een duurzame oplossing, waarin we voldoende flexibiliteit hebben om ook de toekomstige veranderingen in de woningvraag te kunnen opvangen.

“Ik wil wel in de provincie blijven wonen, maar of er een geschikte woning is?”

- 49% van de jongeren, Praten met de Staten -

“Geen ruimte voor XL-bedrijvigheid”

- werkplaats West -

“Nedersaksenlijn is een kans”

- werkplaats Zuidoost -

Kiezen we voor een koppeling van extra woningen aan plaatsen die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer? Dat stimuleert duurzaam reizen, beperkt het energieverbruik door mobiliteit en concentreert ook de vraag naar energie op een beperkter aantal plekken. Of kiezen we juist voor dorpen en

steden die wel een duwtje in de rug kunnen gebruiken? Met meer inwoners en bezoekers is het gemakkelijker om voorzieningen in stand te houden en verenigingen op de been te houden. En in het landelijk gebied komen steeds meer boerderijen vrij.

Is wonen misschien een goede invulling voor deze vrijkomende erven?

We kunnen in onze provincie woonplekken bieden die nergens anders te vinden zijn. Dat hebben we met Blauwestad al eerder eens gedaan. Unieke woonplekken kunnen de oplossing zijn tegen het natuurlijke verloop van inwoners. En steeds meer gaat digitaal: zijn nabijheid en bereikbaarheid dan nog wel de enige relevante vestigingsvoorwaarden?

“Opgave voor woningbouw vooral ook kwalitatief. En ga flexibel om met aantallen, zodat we steeds kunnen bijstellen.”

- diverse gemeenten -

“Datacentra: bepaal waar wel en waar niet”

- werkplaats Noord -

“Krimp is er volgens de cijfers niet, maar wel sterke afname in leeftijdscategorie 35-45 en achteruitgang voorzieningen”

- werkplaats Zuidoost -

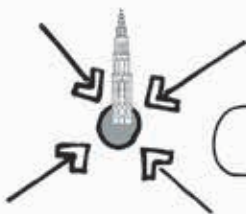
De ruimtelijke gevolgen van die digitalisering zien we ook terug in Groningen. Met de Eemshaven hebben we een internationale energiehub in de provincie die veel energie- en datagedreven bedrijvigheid aantrekt. Logistieke bedrijven worden groter in aantal en in omvang. Maar past deze footloose XXL-bedrijvigheid wel in Groningen, waar we juist zo trots zijn op ons landschap en zo verbonden zijn met onze historie en afkomst?

Hoe geven we ruimte voor wonen, werken en mobiliteit op een manier die past bij de Groninger waarden, op een manier die klimaatadaptief is en draagbaar voor onze inwoners?

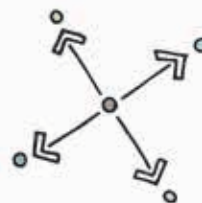
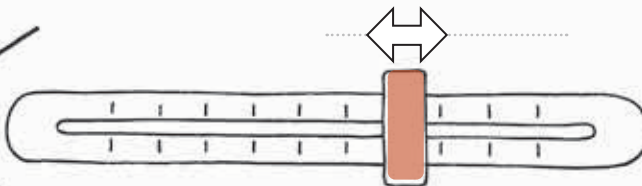

Waar staat u bij deze dilemma's?

Uitbreiden van steden en dorpen buiten het bebouwde gebied, waar kan dat?

Alleen bij de stad
Groningen. Concentreren
leidt tot efficiëntie

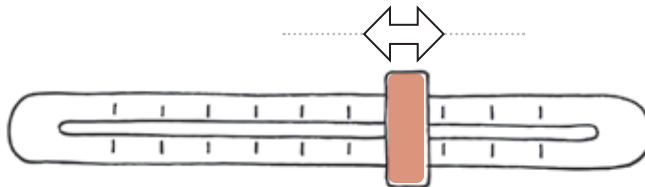

Bij alle dorpen en steden.
Waar behoefte is, kan
worden gebouwd.

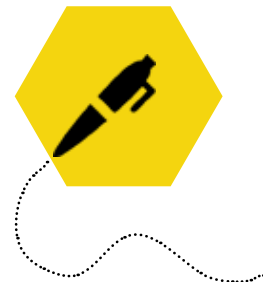
Meer ruimte voor bedrijvigheid. Maar voor welke bedrijven bieden we ruimte?

Alle bedrijvigheid, ook heel
grootschalig. Elke vorm van
werkgelegenheid is welkom.

Alleen in maat en schaal
'reguliere' bedrijven, we
moeten ons richten op
versterking van ons MKB.

Wat mag er beslist niet gebeuren bij de uitbreiding van steden of dorpen? Welke kaders geeft u mee?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat mag er beslist niet gebeuren bij de uitbreiding van bedrijvigheid? Welke kaders geeft u mee?

.....

.....

.....

.....

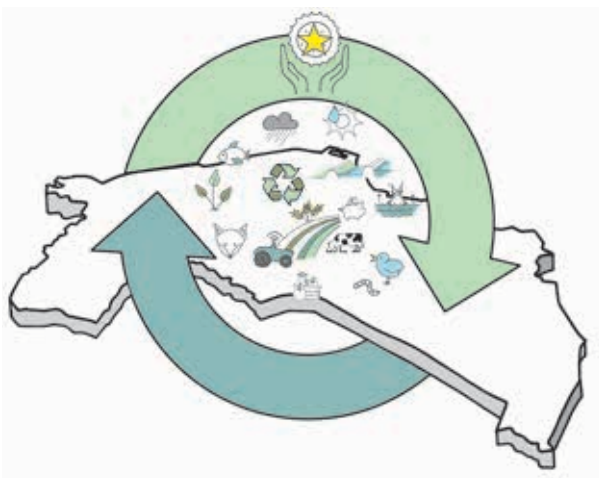
.....

.....

.....

.....

Uitdaging 2

Hoe komen we tot een toekomstbestendig landelijk gebied?

Ons landelijk gebied staat aan de vooravond van grote veranderingen. De klimaatverandering vraagt maatregelen om water te bergen, op te vangen in tijden van extreme neerslag en beschikbaar te hebben in perioden van droogte. De zeespiegelstijging in de Waddenzee heeft effecten op het unieke getijdensysteem, en vraagt van ons een goede kustbescherming. In de afgelopen decennia is de biodiversiteit in onze provincie steeds verder achteruit gegaan. Voor een gezonde toekomst voor mens, dier en milieu is het vergroten van de biodiversiteit geen vraag meer, maar een opgave waar we aan moeten werken.

“Ruimte voor de vrijetijdseconomie is voor ons van belang”

- gemeente Westerwolde -

“Combinatie van veenoxidatie, zoutwinning, inklinking en gaswinning zorgt voor problemen”

- gemeente Oldambt -

De landbouw is altijd de belangrijkste beheerder van ons landschap geweest. Zeker het economisch belang van de akkerbouw is groot. De stikstofproblemen zetten de vanzelfsprekende ontwikkeling van boerenbedrijven onder druk. Langs de kust stelt de verzilting van de bodem de boeren daar voor grote uitdagingen. En in de laaggelegen veengebieden, waar oxidatie en bodemdaling geleidelijk verder gaan, mede als gevolg van het peilbeheer, is landbouw niet

altijd meer vanzelfsprekend de beste functie. We moeten op zoek naar nieuwe verdienmodellen voor onze boeren, met meer aandacht voor duurzaamheid en een circulaire bedrijfsvoering. Zo kunnen we Groningen als innovatieve landbouwprovincie opnieuw op de kaart zetten.

“Geef ruimte voor een toekomstbestendige ontwikkeling van de kust”

- gemeente Het Hogeland -

“Neem water als inrichtingsprincipe en niet als onderdeel om op te toetsen”

- waterschap Hunze en Aa's -

En naast deze ontwikkelingen in het landelijk gebied zijn er opgaven die een ruimtelijke claim leggen op datzelfde landelijk gebied, hoe zeer we ook zullen sturen op meervoudig ruimtegebruik. Opgaven die vragen om ruimte voor duurzame energie, voor wonen en werkgelegenheid. In hoeverre staan we dat toe?

Want ons landschap zal veranderen: wonen, recreatie, water, natuur en landbouw vragen om een andere inrichting en ordening. Maar ons landschap is ook ons goud, het is waar we ons mee verbonden voelen. Ede Staal zong het goed:

‘t Binnen de meulens en de moaren

‘t Binnen de kerken en de beurg’n

‘t Is ‘t laand woar ik as kind

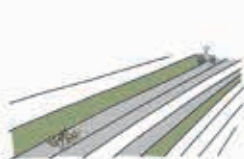
Nog niks begreep van pien of zurgen.

Hoe geven we ruimte aan een toekomstbestendig landelijk gebied, op een manier die nieuwe kwaliteiten toevoegt aan de Groninger identiteit, op een manier die klimaatadaptief is en draagbaar voor onze inwoners?

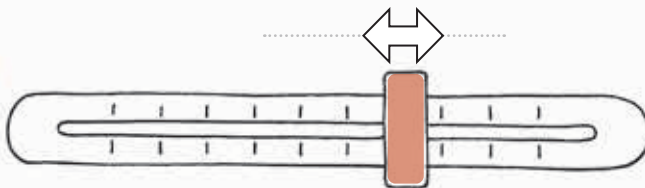

Waar staat u bij deze dilemma's?

Akkerbouw/veeteelt en ruimte voor natuur, water en recreatie?

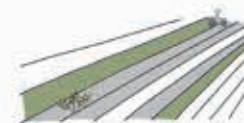

Alle landbouwareaal behouden

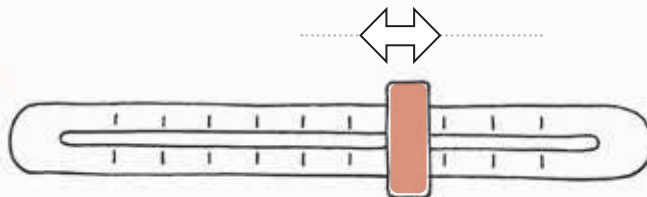

Meebewegen met wat natuurlijke situatie vraagt

Akkerbouw/veeteelt en ruimte voor verstedelijking: woningen, bedrijven, infrastructuur?

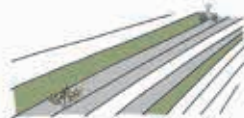

Alle landbouwareaal behouden

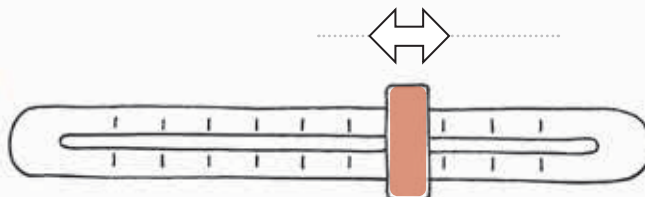

Alle ruimte voor verstedelijking

Akkerbouw/veeteelt en ruimte voor duurzame energie en waterstofeconomie?

Alle landbouwareaal behouden

Alle ruimte die nodig is voor opwek moeten we gebruiken

Wat mag er beslist niet gebeuren in het landelijk gebied?
Welke kaders geeft u mee?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Waar ziet u de grootste veranderingen voor het landelijk gebied?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uitdaging 3

Hoe worden we als provincie CO₂-neutraal?

Nederland heeft het Klimaatverdrag van Parijs ondertekend. We hebben een Nederlands Klimaatakkoord. En als provincie onderstrepen we de doelstelling om tot 95% vermindering van de CO₂-uitstoot te komen in 2050. We willen af van de aardgaswinning en overstappen op vormen van duurzame energie.

Maar dat is nog niet gemakkelijk. Welke ruimte geven we aan wind- en zonneparken? Of kiezen we juist voor een veelbelovende toekomst met nieuwe innovaties en technieken, zoals getijdencentrales of aquathermie, waarbij energie uit oppervlaktewater wordt gewonnen? En lukt het ons dan ook om die nieuwe technieken op tijd te gelde te maken?

“Economische voorspoed is niet alles. De energietransitie mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid en het landschap”.

- 68% mee eens,
- stemvanprovinciegroningen.nl -

“Energietransitie loopt letterlijk en figuurlijk tegen de grenzen aan”

- werkplaats Noord -

“Betrek bewoners actief bij de inpassing van oplossingen voor de energietransitie”

- Toukomst -

We kunnen ook kiezen om uitblinker te worden in besparing. En onze inwoners en ondernemers optimaal ondersteunen om te besparen en te verduurzamen. We willen energie-armoede voorkomen. De versterkingsopgave kan een goede motor zijn om in Groningen koploper energiebesparing te worden: versterken samen laten gaan met het ingrijpend verduurzamen van woningen en bedrijfsgebouwen.

“Wij zetten in op circulaire economie en versterking van de biodiversiteit”

- gemeente Westerkwartier -

“Welke ruimte geven we nog aan hernieuwbare energie?”

- vele gemeenten -

We hebben de eerste stappen gezet voor een omschakeling naar waterstof. We zien daarvoor veel kansen, als alternatief voor het aardgas, maar ook op het vlak van kennisontwikkeling en werkgelegenheid met de komst van de bijbehorende bedrijvigheid. Maar de infrastructuur, de bouwwerken en de opwek van energie stellen ons voor nieuwe opgaven. Past het allemaal in Groningen en wat betekent het voor de leefbaarheid en voor ons landschap? Kunnen we koppelkansen benutten, bijvoorbeeld ontwikkelen op plekken die we meteen klimaatadaptief inrichten?

Hoe worden we CO₂-neutraal, op een manier die past bij de Groninger identiteit en draagbaar is voor onze inwoners?

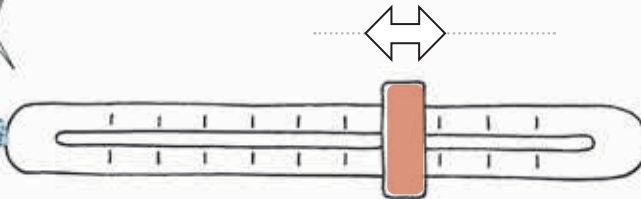

Waar staat u?

Waar zetten we op in bij de verduurzaming?

Doorgaan met wind- en
zonneparken

Grootschalig zon en wind is nu wel klaar.
We gaan voor alternatieven zoals kernenergie,
waterstof, besparing, CO2-opslag,
aanpakken veenweidegebieden

Wat mag er beslist niet gebeuren het geven van ruimte aan duurzame energie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Waar zou Groningen volgens u het meest op in moeten zetten?

- besparen
 - energie uit waterstof
 - sluiten van kringlopen (circulair worden)
 - energie uit zon en wind
 - of...
-
-
-

Blik op de koers

De opgaven waar we de komende jaren richting aan moeten geven zijn fors. Die opgaven kunnen zorgen voor flinke ruimtelijke veranderingen in onze provincie. Dat vraagt van ons zorgvuldigheid, heldere keuzes en prioriteiten. Want zoals in het rapport van het Adviescollege Stikstofproblematiek (onder leiding van de heer Remkes) al stond: ‘niet alles kan en niet alles kan overal’. Dat vraagt om keuzes om ervoor te zorgen dat we Groningen mooi houden en toekomstbestendig maken. Maar ook niet alles kan tegelijkertijd. We zullen moeten prioriteren, zodat het tempo van verandering draagbaar is voor onze samenleving, maar ook haalbaar vanuit uitvoerbaarheid en betaalbaarheid.

Met deze Gids starten we het gesprek over de uitdagingen en leggen we de basis voor de keuzes die we willen en moeten maken voor de toekomst van onze Groninger leefomgeving. Maar er zijn ook al veel gesprekken geweest. En de tijd staat niet stil, we werken ook nu al aan de toekomstige inrichting van Groningen. Er worden op onderdelen ook steeds meer contouren zichtbaar van een mogelijke koers.

In dit deel geven we een doorkijk en nemen we een voorschot op de koers. Dat wat we nu al zien, willen we alvast delen als denklijnen voor het Koersdocument. We realiseren ons dat ze zeker niet volledig en compleet zijn, maar ze zullen behulpzaam zijn in het gesprek en de dialoog met elkaar.

We zien in ieder geval 5 denklijnen ontstaan:

1. Power en elan voor de middelgrote kernen;
2. Bovenregionale ontwikkelingen bundelen in economische kernzones;
3. Robuuste blauw-groene zones waar landschap en natuur op de eerste plaats komen te staan;
4. Een voortgaande dialoog over duurzaamheid;
5. Ontwikkelen aan de hand van leidende principes.

Dubbele dijk bij Hoogwatum

Koers 1. Power en elan voor de middelgrote kernen

Wat zou het niet mooi zijn als onze middelgrote kernen een sterkere regionale positie krijgen. Dat ze groeien tot krachtige centra met een versterkte eigen identiteit, voldoende voorzieningen, een toenemend aantal woningen en arbeidsplaatsen.

De kracht en positie van de stad Groningen staat buiten kijf. Het is de hoofdstad van Noord - Nederland. De allure en aantrekkingskracht staan als een huis, dat hoeven we als provincie alleen te ondersteunen.

Maar de Stad kan niet zonder haar Ommeland. En daar zien we een belangrijke rol weggelegd voor onze middelgrote kernen, zoals Appingedam en Delfzijl, Winschoten, Hoogezand en Stadskanaal. Hun verzorgende rol in de regio is niet te onderschatten. Maar onder invloed van schaalvergroting en digitalisering is behoud van die rol geen vanzelfsprekendheid. Dat zien we ook terug in de centra van deze kernen. Deze kernen verdienen nieuw elan en hernieuwde trots. Ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken en bereikbaarheid zijn kansen om de uitstraling, kwaliteit en toekomstbestendigheid van deze kernen te vergroten.

En wat vindt u? Bent u het eens met deze koers?

- ☐ Helemaal mee eens!
- ☐ Ja, mee eens, maar ik heb wel de volgende zorg:
- ☐ Hmm, ik zie het echt anders, namelijk...

.....

.....

.....

.....

.....

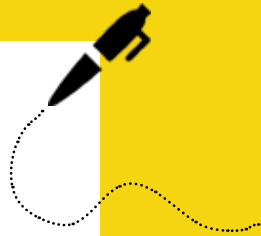
.....

.....

.....

.....

.....

Winschoten

Koers 2. Bundeling in economische kernzones

Wat zou het niet mooi zijn als we in staat zijn om te groeien naar een schone, groene economie. Daar horen ook bedrijven bij van grote maat en schaal. Maar alleen onze economische kernzones bieden de goede vestigingsvoorwaarden. Daarom bundelen we ze daar en ook alleen nog daar.

Vanuit economisch perspectief zien we twee lijnen ontstaan. In het verlengde van de krachtige kernen ligt het voor de hand ook vooral daar lokaal de ruimte te geven aan het Groninger midden- en kleinbedrijf.

Als tweede lijn zien we de ruimtevraag van (inter)nationale bedrijven die voor Groningen kiezen vanwege twee vestigingsvoorwaarden: met stip op 1 de beschikbaarheid van voldoende energie en een sterke energie-infrastructuur en op 2 de bereikbaarheid via de weg of water en het spoor. Willen we deze bedrijven en hun energievraag de ruimte bieden dan kan dat logischerwijs alleen in onze economische kernzones die aan deze beide vestigingsvoorwaarden voldoen: de Eemshaven, Oosterhorn, stad Groningen en de zone A7/N33. En daarmee is het voor Groningen misschien ook wel genoeg.

En wat vindt u? Bent u het eens met deze koers?

- ☐ Helemaal mee eens!
- ☐ Ja, mee eens, maar ik heb wel de volgende zorg:
- ☐ Hmm, ik zie het echt anders, namelijk...

.....

.....

.....

.....

.....

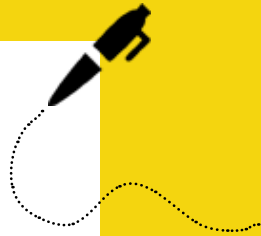
.....

.....

.....

.....

.....

Koers 3. Robuuste groen-blauwe zones

Wat zou het niet mooi zijn als het Reitdiep en de kwelderzone krachtige verbonden natuurlijke gebieden worden met alle mogelijkheden om deze zones te bezoeken om te genieten, te bewegen en om ons water op te vangen. Of de laaggelegen veengebieden als nieuw aantrekkelijk hart van de provincie waar boeren en natuurbeheerders het landschap, de natuur en het waterbeheer op 1 zetten.

De landbouw en aanverwante sectoren zijn eeuwenlang de belangrijkste economische motor geweest van onze provincie. Dat koesteren we en dat zal zeker in veel gebieden ook zo blijven.

Maar we zien ook dat de huidige vorm en intensiteit van de landbouw in onze provincie onder druk staat. Op de langere termijn zal de landbouw in deze vorm niet meer resulteren in een goed verdienmodel voor alle ondernemers op alle plekken in onze provincie.

We zien ook dat ons bodem- en watersysteem onder druk staat. Te lang hebben we gehoopt dat de techniek ons de oplossingen zal bieden, maar de klimaatverandering laat zien dat we juist onze bodem en ons water meer en meer als inrichtingsprincipe moeten benutten.

Dat is het meest zichtbaar aan de kust en in het kuststelsel, zoals bij de Reitdiepzone, en in de laaggelegen veengebieden. Langs de kust spelen problemen rond verzilting. We zullen dat moeten accepteren, want het kunstmatig tegenhouden daarvan met zoet water uit andere delen van onze provincie en Nederland zorgt elders voor problemen. Dat heeft consequenties voor de akkerbouw, maar biedt tegelijkertijd ook veel kansen voor experiment en innovatie.

In de laaggelegen veengebieden zorgt het peilbeheer voor bodemdaling en tegelijkertijd verergert het bovendien de verzilting aan de kust. In deze gebieden zal de landbouw een belangrijke draai moeten maken naar natuur- en klimaatinclusief ondernemen. Dat geeft bovendien kansen om deze gebieden nieuwe betekenis te geven voor de recreatie, de natuur en de biodiversiteit.

Aanvullend op de gebiedsgerichte koers voor kust en veengebieden zetten we voor ons hele landelijke gebied in op een grotere biodiversiteit.

En wat vindt u? Bent u het eens met deze koers?

- ☐ Helemaal mee eens!
- ☐ Ja, mee eens, maar ik heb wel de volgende zorg:
- ☐ Hmm, ik zie het echt anders, namelijk...

.....

.....

.....

.....

.....

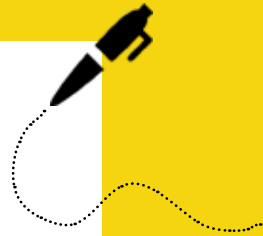
.....

.....

.....

.....

.....

Koers 4. Dialoog over duurzaamheid

Wat zou het niet mooi zijn als we in staat zijn om (bijna) CO₂-neutraal te worden op een manier die past bij Groningen, die recht doet aan ons landschap en onze samenleving?

De verduurzamingsvraag is een van de grootste ruimtelijke uitdagingen voor onze provincie. Dat komt vooral door de vraag hoe we komen tot voldoende duurzaam opgewekte energie.

Nieuwe woningen en bedrijven betekenen ook een extra vraag naar duurzame energie. We hebben in onze provincie de beste energie-infrastructuur van Nederland. Maar we weten dat zeker in de nabije toekomst de beschikbaarheid van energie de belangrijkste vestigingsvoorwaarde voor bedrijven is. Daarmee wordt de vraag naar onze schaarse ruimte alleen maar groter.

Deze uitdaging is dus ook de wet van de communicerende vaten: ruimte voor nieuwe functies vraagt ruimte voor duurzame energie en de beschikbaarheid van duurzame energie stimuleert de vraag van andere functies. En met onze ambities in de waterstofeconomie willen we misschien zelfs nog wel verder gaan: meer energie produceren dan we zelf als provincie nodig hebben.

De afhankelijkheid van deze ruimtelijke keuzes, de vele innovaties in de technieken voor de opwek van duurzame energie en de ongewisse potentie en omvang van onze waterstofeconomie maken een duidelijke keuze op deze uitdaging nu nog onmogelijk. We kiezen hier de weg van procesafspraken en een aantal duidelijke principes, waaronder:

- besparen staat voorop, dus (combinatie van) ontwikkelingen zijn op bedrijfsniveau minimaal CO₂- neutraal;
- opwek en gebruik zoeken we zoveel mogelijk bij elkaar;
- een efficiënte manier van inrichten (meervoudig en doelmatig);
- we ontzien onze natuurgebieden;
- we kiezen voor proportionaliteit: schaal bij schaal. De maat van het landschap stuurt de omvang van de opwek voor duurzame energie.

En wat vindt u? Bent u het eens met deze koers?

- ☐ Helemaal mee eens!
- ☐ Ja, mee eens, maar ik heb wel de volgende zorg:
- ☐ Hmm, ik zie het echt anders, namelijk...

.....

.....

.....

.....

.....

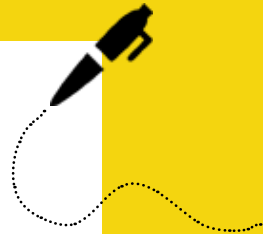
.....

.....

.....

.....

.....

Koers 5. Leidende principes

Wat zou het niet mooi zijn als we in staat zijn om alle ontwikkelingen in de provincie een positieve bijdrage te laten zijn voor Groningen. Stel dat iedere ontwikkeling met zorg tot stand komt: energieneutraal, versterking van de Groninger identiteit, klimaatadaptief etc. Dan kan het alleen maar mooier worden, toch?

We willen Groningen mooi houden en mooier maken. Dat betekent dat we ruimtelijke keuzes moeten maken over wat we waar wel en niet willen. Maar het daadwerkelijke resultaat staat of valt met de ontwikkelingen die tot stand komen. Als we in staat zijn om elke ontwikkeling positief te laten bijdragen aan onze Groninger leefomgeving, maken we ook zichtbaar resultaat.

Onze Groningse trots zit verscholen in ons landschap, in onze cultuur en in onze cultuurhistorie. Daarom zien we in ieder geval de volgende leidende principes voor de ontwikkeling van Groningen:

1. Ontwikkelingen dienen meerdere doelen, zodat we zuinig met onze kostbare ruimte omspringen.
2. Ontwikkelingen zijn in potentie multifunctioneel, zodat plannen ook toekomstbestendig zijn als later blijkt dat een andere invulling nodig is of beter past.
3. Ontwikkelingen zijn klimaatadaptief.
4. Bij ontwikkelingen of combinaties van ontwikkelingen kijken we hoe we afwenteling van problemen op komende generaties kunnen voorkomen.
5. Ontwikkelen benutten en bouwen voort op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de plek, zodat onze Groninger identiteit wordt versterkt.
6. Ontwikkelingen zoeken de verbinding met de lokale samenleving: in de zin van participatie bij de eerste ideeën en plannen en in de zin van 'social return' als de plannen zijn gerealiseerd. Want we geven ruimte, maar we vragen ook een duurzame bijdrage voor onze samenleving. Dat hebben de aardbevingen ons ook geleerd: we zijn geen eenzijdig wingewest meer!

En wat vindt u? Bent u het eens met deze koers?

- ☐ Helemaal mee eens!
- ☐ Ja, mee eens, maar ik heb wel de volgende zorg:
- ☐ Hmm, ik zie het echt anders, namelijk...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

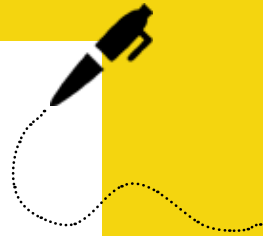
.....

.....

.....

.....

.....

Bourtange

Tot slot; Omgevingsvisie en Omgevingswet

Mooi deze gids maar hoe zat dat ook al weer? Wat is een omgevingsvisie en wat betekent onze omgevingsvisie voor onze gemeenten, de waterschappen, organisaties, bewoners en ondernemers? En voor onszelf?

Omgevingsvisie

Een omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen. Een visie op de fysieke leefomgeving. Alle onderwerpen die we kennen uit de ruimtelijke ordening en op het gebied van milieu vallen onder dat nieuwe begrip “fysieke leefomgeving” waar de aankomende Omgevingswet over gaat. Even goed gaat de Omgevingswet en de omgevingsvisie ook over onderwerpen als gezondheid en welbevinden. Een goede fysieke leefomgeving is immers een voorwaarde voor gezonde en gelukkige inwoners.

Wat verwacht de samenleving van een provinciale omgevingsvisie? Eigenlijk is dat heel simpel. Het antwoord op twee vragen:

1. Waar gaat de provincie op inzetten en haar geld en tijd aan besteden? Waar staat ze voor en wat gaat onze provincie daadwerkelijk doen? We noemen dit visie- en uitvoeringskant van de omgevingsvisie.
2. Hoe gaat onze provincie plannen van gemeenten, organisaties of ondernemers afwegen en kaderen? Dit noemen we het afwegingsdeel van de omgevingsvisie.

De Omgevingsvisie maken we ook voor de provincie zelf; voor ambtenaren bestuurders én statenleden. De Omgevingsvisie moet al deze partijen helpen om hun werk te doen. Wij horen graag wat u als statenlid van de omgevingsvisie verwacht?

Omgevingswet

De nieuwe Omgevingsvisie moet voldoen aan wat de Omgevingswet ons voorschrijft. De Omgevingswet brengt belangrijke veranderingen met zich mee voor de provincie. De intentie van de wet is de 'ja, mits'- gedachte, in plaats van de 'nee, tenzij' - opzet van de huidige Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dat betekent dat we als provincie meer dan eerst moeten nadenken onder welke voorwaarden onze provincie zich kan ontwikkelen.

De provincie krijgt een aantal wettelijke taken van het Rijk overgedragen, onder andere op het gebied van natuur- en grondwaterbescherming. Maar de wet decentraliseert ook veel taken en bevoegdheden bij de gemeenten.

De wet vraagt bijvoorbeeld meer dan eerst om provinciale belangen te onderbouwen om vervolgens te bepalen wie deze belangen behartigt, waarbij geldt dat in principe de gemeente daarvoor als eerste aan zet is. Onze provinciale rol in de fysieke leefomgeving wordt daardoor wezenlijk anders. Op pagina 52 geven we daarvan een overzicht.

Positie bepalen

In tegenstelling tot decentralisatie die in de Omgevingswet is vastgelegd, zien we ook dat met het nieuwe regeerakkoord een nieuwe beweging wordt ingezet die juist uitgaat van meer sturing door de overheid. Dat is ingegeven door de intensiteit en omvang van huidige ruimtelijke opgaven. En dat is een van de redenen dat er weer een ministerie voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening (VRO) is.

Als provincie moeten we onze eigen positie gaan bepalen: ten opzichte van het rijk en ten opzichte van de gemeenten. Wij zijn er van overtuigd dat juist de provincie de plek kan zijn om regionale opgaven van een goede, evenwichtige en gebiedsgerichte inkleuring te voorzien. Maar dat vraagt van ons dat we meer dan ooit vanuit gezag (en niet vanuit macht) en vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid van de verschillende overheden gaan samenwerken in de ontwikkeling van onze fysieke leefomgeving.

De omgevingsvisie moet voor mij bieden:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

In het algemeen moet de Omgevingsvisie vooral zorgen dat:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Taken en bevoegdheden provincie onder de Omgevingswet

Wat moet?

In hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staan instructieregels over de onderwerpen die in de omgevingsverordening moeten worden opgenomen en waar de provincie dus een wettelijke verantwoordelijkheid heeft. Het gaat dan om:

- bescherming van werelderfgoed en cultureel erfgoed;
- bescherming van kernkwaliteiten en collectieve waarden van het kustfundament;
- bescherming van het natuurnetwerk Nederland, inclusief Natura 2000;
- beschermen van stiltegebieden;
- grondwaterbeschermingsgebieden;
- beperkingengebieden lokaal spoor;
- omgevingswaarden voor de veiligheid van regionale waterkeringen en de gemiddelde kans op overstroming van bij verordening aangewezen gebieden;
- aanwijzing provinciale wegen en lokale spoorwegen, in verband met geluidproductieplafonds (GPP).

Wat kan?

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) wordt een aantal onderwerpen benoemd die de provincie bij omgevingsverordening kan regelen. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende onderwerpen:

- het aanpassen van de aanwijzing van omgevingsvergunningplichtige gevallen (artikel 2.16, 16.5 en 16.9 Bal);
- aanvullende vergunningplichten over milieubelastende activiteiten (artikel 2.15 Bal);
- het opnemen van maatwerkregels waar dat op grond van het Bal is toegestaan;
- het opnemen van regels over ammoniak bij verzuringsgevoelige gebieden;
- het opnemen van strengere of aanvullende omgevingswaarden met betrekking tot luchtkwaliteit of waterkwaliteit dan in het Bkl;
- het opnemen van instructieregels aan gemeenten of waterschappen over het voldoen aan die omgevingswaarden.

Wat mag?

In essentie legt de Omgevingswet de verantwoordelijkheid voor de meeste taken in de fysieke leefomgeving zo decentraal mogelijk neer, dus bij de gemeenten (art. 2.3, eerste lid Omgevingswet). Een provincie mag deze taken alleen uitoefenen “als dat nodig is met het oog op een provinciaal belang en dat belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd”. Dat betekent dus dat veel onderwerpen waarover de provincie zeggenschap had onder de Wro, nu niet meer automatisch onder de verantwoordelijkheid van de provincie vallen, bijvoorbeeld:

- ruimtelijke kwaliteit
- stedelijke of agrarische ontwikkelingen
- meervoudig ruimtegebruik
- leegstand
- windenergie.

Colofon

Maakteam Omgevingsvisie

Lieuwe van den Berg

Ron Lander

Peter van der Wal

Francien van Soest

Elvira van der Zwaag

Janneke Schurer

Mischa Teensma

(BügelHajema Adviseurs)

